

Ετήσια Έκθεση Ελληνικού Τουρισμού: Οι 5 βασικές τάσεις και οι προκλήσεις του τομέα για την επόμενη ημέρα

Τα συμπεράσματα από την Ετήσια Έκθεση Ελληνικού Τουρισμού 2024 και τις επιδόσεις ανά Περιφέρεια που καταγράφει κάθε χρόνο το INSETE.

Περισσότερα αλλά μικρότερης διάρκειας ταξίδια, με αποτέλεσμα λιγότερες διανυκτερεύσεις, ενίσχυση του brand της Ελλάδας στις μεγάλες αγορές της Δυτικής Ευρώπης με συνακόλουθη και την αύξηση των τουριστικών εισπράξεων της χώρας, άνοδος της κρουαζιέρας, σταδιακή βελτίωση της εποχικότητας και ενίσχυση των τουριστικών μεγεθών στην Αττική και στην Αθήνα.

Αυτά είναι τα βασικά χαρακτηριστικά του ελληνικού τουρισμού όπως διαμορφώνονται τα τελευταία χρόνια, από το 2019 μέχρι σήμερα και αποτυπώνονται στα βασικά μεγέθη του τομέα στην «[Ετήσια Έκθεση του Τουρισμού 2024](#)», μαζί με τις [Ετήσιες Εκθέσεις για τις 13 Περιφέρειες](#) που έχει εκπονήσει το Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (INSETE). Η ανάλυση περιλαμβάνει και τις σημαντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας για την επόμενη μέρα, όπως, μεταξύ άλλων, η κλιματική αλλαγή, οι φορολογικές επιβαρύνσεις και το ανορθολογικό Τέλος Κλιματικής Αλλαγής, αλλά και η ανάγκη για σαφή και αποτελεσματικό χωροταξικό σχεδιασμό.

Εισπράξεις, αφίξεις και διανυκτερεύσεις

Ως προς τις γενικότερες επιδόσεις του ελληνικού τουρισμού η επίτευξη νέων υψηλών μεγεθών σε αφίξεις και εισπράξεις το 2024 δεν συνοδεύτηκε από αντίστοιχες επιδόσεις στις διανυκτερεύσεις, οι οποίες υπολείπονται αυτών του 2019. Πιο συγκεκριμένα, οι εισπράξεις (πλην κρουαζιέρας) με βάση τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος αυξήθηκαν κατά 16,5% σε σχέση με το 2019, από τα 17,68 δισ. ευρώ στα 20,59 δισ. ευρώ το 2024. Οι αφίξεις ενισχύθηκαν κατά 14,7% στα 35,95 εκατ. ταξιδιώτες, ενώ οι διανυκτερεύσεις μειώθηκαν οριακά κατά 0,6% λίγο πάνω από τα 231 εκατ. το 2024 από 232,5 εκατ. το 2019. Αντίστοιχα και η Μέση Διάρκεια Παραμονής μειώθηκε κατά 13,3% στις 6,4 ημέρες.

Η Αττική εμφανίζει τη σημαντικότερη συμβολή στη συνολική μεταβολή και στα τρία μεγέθη, ιδιαίτερα δε στις εισπράξεις που τείνουν να διπλασιαστούν από το 2019, φτάνοντας σε επίπεδα πάνω από 4,75 δισ. ευρώ το 2024 από τα 2,59 δισ. ευρώ προ εξαιτίας, με πολύ σημαντικό και το μερίδιο της Αττικής επί του συνόλου των Περιφερειών ως προς τις μεταβολές που παρατηρούνται μεταξύ 2019 και 2024 σε αφίξεις, εισπράξεις και διανυκτερεύσεις. Ειδικότερα ως προς τις διανυκτερεύσεις, η Αττική παρουσιάζει αύξηση κατά 13,8 εκατομμύρια έναντι μείωσης κατά 1,4 εκατομμύρια για το σύνολο των Περιφερειών της χώρας.

Ανά Περιφέρεια, εκτός από την Αττική, μεγάλη κερδισμένη με μεγάλες διψήφιες ποσοστιαίες αυξήσεις και στα τρία μεγέθη είναι και η Ήπειρος -αν και με κατά πολύ μικρότερα μεγέθη- ενώ μικρότερες ποσοστιαίες αυξήσεις και στα τρία μεγέθη παρουσιάζουν η Κρήτη και τα Ιόνια Νησιά. Από τις υπόλοιπες Περιφέρειες, αύξηση εισπράξεων, παρά τη μείωση των διανυκτερεύσεων, παρουσιάζουν το Νότιο Αιγαίο, η Στερεά Ελλάδα και η Δυτική Ελλάδα. Το Βόρειο Αιγαίο, παρά τη μείωση των επισκέψεων, παρουσιάζει αύξηση διανυκτερεύσεων και εισπράξεων. Το αντίθετο ισχύει για την Ανατολική Μακεδονία – Θράκη, Πελοπόννησο,

Θεσσαλία και Δυτική Μακεδονία που παρουσιάζουν σημαντικές μειώσεις και στα τρία μεγέθη. Η Κεντρική Μακεδονία παρά την αύξηση των επισκέψεων, καταγράφει μείωση διανυκτερεύσεων και εισπράξεων.

Ως προς την εποχικότητα, έχει ενδιαφέρον το γεγονός ότι ενώ οι διανυκτερεύσεις στο σύνολο είναι πρακτικά αμετάβλητες με οριακή μείωση μεταξύ 2019 και 2024, υπάρχει σημαντικό, διψήφιο ποσοστό μείωσης κατά 11% στο γ' τρίμηνο της υψηλής περιόδου και σημαντική αύξηση στα υπόλοιπα τρίμηνα κατά 13%. Η διαπίστωση αυτή έχει επίπτωση στα συνολικά έσοδα, δεδομένου ότι παραδοσιακά το γ' τρίμηνο της περιόδου αιχμής έχει και τη μεγαλύτερη Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση.

Σημαντικό ρόλο στην αύξηση των εισπράξεων, παρά την υστέρηση των διανυκτερεύσεων, έπαιξε η αλλαγή στο μίγμα των αγορών/ εθνικοτήτων που επισκέπτονται την Ελλάδα με αύξηση του top-5 (Γερμανία, Ην. Βασίλειο, ΗΠΑ, Γαλλία, Ιταλία). Οι συγκεκριμένες αγορές έχουν υψηλή δαπάνη, εξέλιξη που, όπως επισημαίνεται στην έκθεση, κατά πάσα πιθανότητα οφείλεται στη βελτίωση του brand της χώρας κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η συνολική αύξηση των εισπράξεων από ΗΠΑ, περιλαμβανομένης της κρουαζιέρας, που ανέρχεται σε 746 εκατ. και αντιπροσωπεύει το 22% της συνολικής αύξησης των εισπράξεων κατά 3,4 δισ. ευρώ (περιλαμβανομένης και της κρουαζιέρας την οποία προτιμούν οι ταξιδιώτες από την άλλη άκρη του Ατλαντικού).

Η κρουαζιέρα παρουσίασε πολύ μεγάλη ανάπτυξη μεταξύ 2019 και 2024 που κατά πάσα πιθανότητα οφείλεται και στην προσθήκη μεγάλου αριθμού απευθείας συνδέσεων μεταξύ του ΔΑΑ και αεροδρομίων στις ΗΠΑ. Τα έσοδα από την κρουαζιέρα, που παραδοσιακά κυμαίνονταν περί τα € 500 εκατ. και το 2019 ήταν 499 εκατ. ευρώ, το 2024 υπερέβησαν το 1 δισ. ευρώ, ενώ οι αφίξεις από 2,7 εκατ. ταξιδιώτες το 2019 ανήλθαν σε 4,7 εκατ. το 2024.

Οι προκλήσεις

Στην έκθεση γίνεται αναφορά και στις προκλήσεις στις οποίες καλείται να ανταποκριθεί ο τομέας, πιο άμεσα αλλά και σε μεσο-μακροχρόνιο ορίζοντα.

Η κλιματική αλλαγή και κυρίως ο τρόπος με τον οποίο επηρεάζει την Ελλάδα, δηλαδή με υπερβολική ζέστη και ακραία καιρικά φαινόμενα όπως ο Ιανός ή ο Daniel κλπ., επιδρά τόσο στη ζήτηση με σταδιακή μείωση της έντασης της εποχικότητας από το τρίτο σε άλλα τρίμηνα, όσο και στην προσφορά υπογραμμίζοντας την ανάγκη για επενδύσεις - κυρίως δημόσιες, αλλά και ιδιωτικές - σε ανθεκτικότερες υποδομές και σε επενδύσεις, όπως είναι οι μονώσεις, καθώς και για κάλυψη των αυξημένων ενεργειακών απαιτήσεων. Συναφές είναι και το θέμα της περιβαλλοντικής πιστοποίησης των ξενοδοχείων, όπου η Ελλάδα παρουσιάζει χαμηλότερο ποσοστό πιστοποιημένων ξενοδοχείων σε σχέση με τους ανταγωνιστές της.

Η ανάγκη για έγκαιρη και αποτελεσματική προσαρμογή της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στις σύγχρονες τάσεις με έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, είναι μείζονος σημασίας καθώς βασικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του ελληνικού τουρισμού είναι οι εργαζόμενοί του που, εκτός από υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης, προσφέρουν και την αίσθηση της ελληνικής φιλοξενίας.

Ο υψηλός ΦΠΑ και το ανορθολογικό Τέλος Κλιματικής Αλλαγής επιβαρύνουν σημαντικά την τιμή και συνεπώς την ανταγωνιστικότητα του ελληνικού ξενοδοχειακού προϊόντος, ιδιαίτερα των μονάδων εκείνων που έχουν μικρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, πιέζουν τη λειτουργική κερδοφορία και εμποδίζουν την χωρική και χρονική επέκταση της δραστηριότητας και την

ανάδειξη νέων προορισμών. Επιπλέον, η πλειονότητα των επιχειρήσεων του τουριστικού τομέα, μικρομεσαίες κατά κύριο λόγο οι οποίες συνθέτουν ένα σημαντικό τμήμα της ταυτότητας και κατ' επέκταση της διαφοροποίησης του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, έχει εξαιρετικά περιορισμένη πρόσβαση στον τραπεζικό τομέα.

Ψηφιακός μετασχηματισμός, εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος, και πάνω από όλα σαφής, ευέλικτος και αποτελεσματικός χωροταξικός σχεδιασμός που θα υπηρετεί τον διττό στόχο του ασφαλούς αναπτυξιακού περιβάλλοντος σε πλαίσια αειφορίας είναι επίσης στις βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας, με αναγκαία και την εφαρμογή στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης ανά προορισμό.

Ο κ. Ηλίας Κικίλιας, Γενικός Διευθυντής του ΙΝΣΕΤΕ δήλωσε σχετικά: «Το 2024 ο ελληνικός τουρισμός επιβεβαίωσε τη δυναμική και τον κομβικό του ρόλο για τη χώρα, ενώ και τα στοιχεία του δεκαμήνου του 2025 καταγράφουν συνέχιση της θετικής πορείας. Το τουριστικό οικοσύστημα, για να διατηρήσει την ισχυρή του θέση και να διευρύνει τη δραστηριότητά του στον χώρο και στον χρόνο, χρειάζεται στρατηγική, σχέδιο, οργάνωση, αποτελεσματική διακυβέρνηση προορισμών και επαρκείς υποδομές. Η επέκταση της σαιζόν και η ανάδειξη νέων προορισμών που θα απορροφήσουν ένα μέρος της ζήτησης από τους πιο δημοφιλείς, προσκρούουν επίσης και στην υπερβάλλουσα και ανορθολογική φορολόγηση του προϊόντος. Με την ενίσχυση της βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας, τη διατήρηση της ταυτότητας των προορισμών και τη διαφοροποίηση του τουριστικού μας προϊόντος, στο πλαίσιο μιας μακροχρόνιας και συνεκτικής στρατηγικής, μπορούμε να ενισχύσουμε περαιτέρω την ανταγωνιστικότητα της χώρας, αλλά κυρίως να διασφαλίσουμε περισσότερα οφέλη και ευημερία για τις τοπικές κοινωνίες.»